

LİSE ÖĞRENCİLERİNİN BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR DERSİNE YÖNELİK TUTUMLARININ CİNSİYET DEĞİŞKENİNE GÖRE İNCELENMESİ (BURDUR ÖRNEĞİ)

EXAMINATION OF ATTITUDES OF HIGH SCHOOL STUDENTS TOWARDS PHYSICAL EDUCATION LESSON ACCORDING TO GENDER VARIABLE (BURDUR EXAMPLE)

¹Mesut HEKİM*, ¹Mehmet TOKGÖZ

¹Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Antrenörlük Eğitimi Bölümü, Burdur, Türkiye

* mhekim@mehmetakif.edu.tr

ÖZET

Yapılan bu araştırmada lise öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının cinsiyet değişkenine göre incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmaya 2016-2017 eğitim ve öğretim yılında Burdur il merkezinde bulunan liselerde öğrenim gören 192 öğrenci dâhil edilmiştir. Öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının tespit edilmesinde “Beden Eğitimi ve Spor Dersi Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Elde edilen verilerin analizinde SPSS 22.0 programında frekans ve Independent t test analizlerinden yararlanılmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının yüksek olduğu bulunmuştur. Öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Elde edilen bulgulara göre erkek öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının kadın öğrencilerden istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu bulunmuştur ($p < 0.05$). Elde edilen bulgulara göre, lise öğrencilerinde cinsiyetin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum üzerinde önemli bir belirleyici olduğu söylenebilir.

Anahtar kelimeler: Lise öğrencileri, beden eğitimi, tutum, cinsiyet

ABSTRACT

In this research, it was aimed to examine the attitudes of high school students towards physical education lesson according to gender variable. In the research, 192 students attending the high school in Burdur province center was participated in 2016-2017 education and training year. “Physical Education and Sports Course Attitude Scale” was used in determining the attitudes of the students towards physical education and sports lesson. In the analysis of obtained data, frequency and Independent t Test analyzes were used in SPSS 22.0 program. It was found that the attitudes of the students participating in the survey towards physical education and sports lesson were high. The attitudes of the students towards physical education and sports lessons were significantly different according to the gender variable. According to the findings, male students attitudes towards physical education and sports lessons were found statistically significant to be higher than female students ($p < 0.05$). According to findings, it can be said that gender is an important determinant of attitudes towards physical education and sports lessons in high school students.

Keywords: High school students, physical education, attitude, gender

JEL CODE: L83

GİRİŞ

Beden eğitimi “bireyin beden ve ruh sağlığını geliştirmek için insan organizmasının bütünlük ilkesine dayalı tüm kişiliğin eğitimidir” şeklinde tanımlanmaktadır (Alpaslan, 2008). Beden eğitimi ve spor etkinlikleri çocuklarda kendine güven, ani kararlara karşı pratik düşünebilme, ruhsal dayanıklılık, sorunlar karşısında çözüm yolları bulabilme, cesaret ve atak olma gibi bazı zihinsel özelliklerin gelişmesine katkı sağlamaktadır (Açak, 2006). Bunun yanında beden eğitimi ve spor etkinlikleri çok değer verdikleri birtakım sosyal olguların oluşmasına ve söz konusu olguların sürekli hale gelmesine destek olmaktadır. Özellikle öğrencilerin psiko-sosyal gelişimlerinin desteklenmesi sporun sağladığı sosyal yararların başında gelmektedir (Küçük & Koç, 2004).

Eğitimin temel amaçlarının başında öğrencilerin sahip oldukları gizil güç ve yetenekleri ortaya çıkarmak, öğrencilerin sahip oldukları yetenek ve becerileri üst seviyeye çıkarmak gelmektedir. Bunun yanında, öğrencilerin zihinsel, sosyal, fiziksel ve duygusal özelliklerinin bir bütün olarak geliştirilmesi modern eğitim anlayışının bir gereği olarak değerlendirilmektedir (Kangalgil ve ark., 2006). Bu süreçte beden eğitimi dersleri genel eğitimin önemli bir tamamlayıcısı olmakla beraber, beden eğitimi derslerinin eğitimin genel amaçlarına birçok açıdan katkı sağladığı ifade edilmektedir (Alpaslan, 2008).

“Bireyi belli nesnelere, insanlar, sembol ya da durumlar karşısında belirli davranışlar sergilemeye güdüleyen öğrenilmiş eğilimler” tutum şeklinde tanımlanmaktadır (Başer, 2009). Tutumlar insan yaşamındaki davranışları doğrudan ya da dolaylı olarak etkilemektedir. Eğitim sistemi içerisinde de öğrencilerin derslere yönelik tutumları ders başarısı ya da verimliliği üzerinde önemli bir belirleyicidir. Güllü & Güçlü’ye (2009) göre, beden eğitimi dersine yönelik tutumların olumsuz olması öğrencilerin hem ders verimlerini düşürmekte hem de derse devamsızlıklarını arttırmaktadır. Ayrıca öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının olumsuz olması öğrencilerin derse verdikleri önemi azaltırken, dersin işleniş süreçlerinde de bazı sorunlar ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Literatürde yer alan bu bilgiler ışığında öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarını etkileyen unsurların iyi bilinmesinin, ders verimini arttırmaya katkı sağlayacağı görülmektedir. Bu bağlamda yapılan bu çalışmada lise öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının cinsiyet değişkenine göre incelenmesi amaçlanmıştır.

MATERYAL VE METOT

Araştırma Grubu

Yapılan bu araştırmaya 2016-2017 eğitim ve öğretim yılında Burdur il merkezinde bulunan liselerde öğrenim gören 123 kadın ve 69 erkek olmak üzere toplam 192 öğrenci dâhil edilmiştir. Araştırmaya dâhil edilen öğrencilerin cinsiyetlerine göre yüzdeler dağılımları Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Yüzdeler Dağılımları

Cinsiyet	n	%
Kadın	123	64,1
Erkek	69	35,9
Toplam	192	100,0

Tablo 1’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğrencilerin %64,1’inin kadın, %35,9’unun erkek öğrencilerden meydana geldiği tespit edilmiştir.

Verilerin Toplanması

Araştırmaya dâhil edilen lise öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının belirlenmesinde Güllü ve Güçlü (2009) tarafından geliştirilen “Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği’nde 11 olumsuz ve 34 olumlu olmak üzere toplam 35 madde yer almaktadır. Ölçek tek boyutlu olup, tek faktörün açıkladığı varyans değerinin %36,19 olduğu bulunmuştur. Ölçeğin güvenilirlik analizlerinde Cronbach Alfa değerinin 0,94, güvenilirlik katsayısının ise 0,80 olduğu belirlenmiştir. Ölçek 5’li likert tipinde olup, derecelendirme biçimi “Tamamen Katılıyorum (5), Katılıyorum (4), Kararsızım (3), Katılmıyorum (2), Kesinlikle Katılmıyorum (1)” şeklinde yapılmaktadır. Ölçekte yer alan 11 olumsuz madde 3, 17, 19, 20, 24, 25, 26, 29, 30, 34, 35 ve 24 maddelerdir. Ölçekten

alınabilecek en düşük puan 35 iken, alınabilecek en yüksek puan ise 175'dir. Alınan puanın artması beden eğitimi dersine yönelik tutum düzeyinin yüksek olduğunu göstermektedir (Güllü ve Güçlü, 2009).

İstatistiksel Analiz

Araştırmada elde edilen verilerin istatistiksel analizlerinde SPSS 22.0 veri analiz programında frekans analizi ile independent t test analizinden yararlanılmıştır.

BULGULAR

Tablo 2. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutum Puan Ortalamaları

n	Minimum	Maksimum	Standart Sapma
192	33,00	171,00	114,1198

Tablo 2'de görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 3. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutumlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Cinsiyet	n	Ortalama	Standart sapma	t	p
Kadın	123	111,2927	16,04488		
Erkek	69	119,1594	24,43757	-2,686	,008

Tablo 3'te görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği bulunmuş, elde edilen bulgulara göre erkek öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının kadın öğrencilerden anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu tespit edilmiştir ($p < 0.05$).

TARTIŞMA VE SONUÇ

Araştırmanın sonunda öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının yüksek olduğu bulunmuştur. Öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Elde edilen bulgulara göre erkek öğrencilerin tutum puanlarının kadın öğrencilerden anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Bilindiği gibi cinsiyet değişkeni öğrencilerin derslere yönelik tutumlarını etkilemekte, özellikle beden eğitimi ve spor dersinde cinsiyet unsurunun derse yönelik tutumları anlamlı düzeyde etkilediği bilinmektedir. Bunun temelinde yatan birçok neden bulunduğu düşünülebilir. Yapılan çalışmalarda öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık göstermesinin temelinde, erkek öğrencilerin fiziksel açıdan daha güçlü olmalarının, buna paralel olarak sportif hareketleri kadın öğrencilerden daha iyi yapmalarının yattığı belirtilmiştir (Alpaslan, 2008). Literatürde yer alan çalışmalarda da kadın ve erkek öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği bulunmuş, yapılan çalışmalarda genellikle erkek öğrencilerin kadın öğrencilerden daha yüksek tutum puanlarına sahip oldukları rapor edilmiştir (Karadağ, 2012; Koca ve ark., 2005; Taşgım & Tekin, 2009;

Yanık & Çamlıyer, 2015). Bu kapsamda araştırmada elde edilen bulguların literatürle paralellik gösterdiği söylenebilir.

Sonuç olarak, lise öğrencilerinde beden eğitimi ve spor dersine yönelik öğrenci tutumları üzerinde cinsiyet değişkeninin önemli bir belirleyici olduğu bulunmuştur. Literatürde yer alan araştırma bulgularının da çalışmada elde edilen sonuçları desteklediği görülmüştür. Öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık göstermesinin temelinde kadın ve erkek öğrencilerin arasında fiziksel güç farklılık bulunmasının yattığı düşünülmüştür.

KAYNAKLAR

- Açak, M. (2006). *Beden eğitimi öğretmeninin el kitabı*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Alpaslan, S. (2008). *Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi öğretmenlerinin sergilediği öğretim davranışlarına ilişkin alguları ve öğrencilerin bu derse karşı geliştirdikleri tutumları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Bolu.
- Başer, S.A. (2009). *Öğretmen niteliklerinin beden eğitimi dersi alan öğrencilerin bu derse karşı olan tutumlarına etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Bolu.
- Güllü, M., & Güçlü, M. (2009). Ortaöğretim öğrencileri için beden eğitimi dersi tutum ölçeği geliştirilmesi. *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 3(2), 138-151.
- Kangalgil, M., Hünük, D., & Demirhan, G. (2006). İlköğretim, lise ve üniversite öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumlarının karşılaştırılması. *Hacettepe Spor Bilimleri Dergisi*, 17(2), 48-57.
- Karadağ, S. (2012). *İlköğretim 8. sınıf ve lise 11. sınıf öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının çeşitli değişkenlere bağlı olarak karşılaştırılması (Kırıkkale örneği)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kırıkkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Kırıkkale.
- Koca, C., Aşçı, F. H., & Demirhan, G. (2005). Attitudes toward physical education and class preferences of turkish adolescents in terms of school gender composition. *Adolescence*, 40(15), 365-375.
- Küçük, S. (2012). *Ortaöğretim öğrencilerinin kişilik özellikleri ile spora katılımları arasındaki ilişkilerin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Trabzon.
- Taşgın, Ö., & Tekin, M. (2009). Çeşitli değişkenlere göre ilköğretim ve orta öğretim kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum ve görüşleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 17(2), 457-466.
- Yanık, M., & Çamlıyer, H. (2015). Ortaöğretim 9. sınıf öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumları ile okula yabancılaşma düzeyleri arasındaki ilişkinin belirlenmesi. *Uluslararası Spor, Egzersiz ve Antrenman Bilimi Dergisi*, 1(1), 9-19.

EXTENDED ABSTRACT

At the beginning of the main purpose of the education is to reveal the latent powers and abilities of the students and to bring the talents and abilities of the students to the upper level. In addition, the development of mental, social, physical and emotional characteristics of students as a whole is considered as a necessity of modern education (Kangalgil et al., 2006). Along with being an important complement to the general education of physical education

courses in this process, it is stated that physical education courses contribute to the general purposes of education in many ways (Alpaslan, 2008).

Attitudes directly or indirectly affect behavior in human life. Within the education system, the students' attitudes towards the lectures are an important determinant of course success or productivity. According to Güllü & Güçlü (2009), negative attitudes towards physical education lessen both the lectures and the absenteeism of the students. Moreover, the negative attitudes of the students towards the physical education lesson cause the problems that the students give to the lesson and cause some problems in the course of the course. It is seen that knowing the factors that affect the attitudes of the students towards the physical education lesson in the light of this information in the literature will contribute to increase the efficiency of the lesson. In this context, it is aimed to examine the attitudes of high school students towards physical education and sports lesson according to gender.

A total of 192 students, including 123 female and 69 male students studying at the high school in Burdur province center, were included in this research in 2016-2017 education and training year. It was determined that 64.1% of the students participating in the survey were female, and 25.9% were male students.

The "Physical Education Class Attitude Scale" developed by Güllü & Güçlü (2009) was used in determining the attitudes of the high school students included in the survey to the physical education lesson. There are 11 negative and 34 positive items in the Physical Education Classroom Attitude Scale. The scale is one-dimensional and it is found that 36.19% of variance value explained by single factor. In the reliability analysis of the scale, it was determined that Cronbach Alpha value was 0.94 and reliability coefficient was 0.80. The scale is of the likert type of 5 and the gradation style is done as "I totally agree (5), I participate (4), I do not understand (3), I do not participate (2), I absolutely do not participate (1)". The 11 negative items on the scale are 3, 17, 19, 20, 24, 25, 26, 29, 30, 34, 35 and 24 items. The lowest score that can be taken from the scale is 35 while the highest score is 175. The increase in the score of the score indicates that the level of attitude toward physical education is higher (Güllü & Güçlü, 2009). In the statistical analysis of the data obtained in the study, frequency analysis and independent t test analysis were used in SPSS 22.0 data analysis program.

At the end of the research, students' attitudes towards physical education and sports lesson were found to be high. It was determined that the attitudes of the students towards the physical education course differ significantly according to the gender variable. According to the findings, male students' attitude scores were found to be significantly higher than female students.

As it is known, it is known that the gender variable affects the attitudes of the students towards the classes, especially the gender factor in the physical education and sports lessons has a significant effect on the attitudes towards the classes. It can be assumed that there are many reasons underlying this. On the basis of the fact that the attitudes of the students towards the physical education course differ significantly according to the gender variable in the studies done, it is stated that the male students are more physically stronger and accordingly the sportive movements are better than the female students (Alpaslan, 2008). In the literature studies, it was found that the attitudes of the male and female students towards physical education and sports lessons were significantly different according to the gender variables and it was reported that male students generally had higher attitude scores than female students (Karadağ, 2012; Koca et al., 2005; Taşgın & Tekin, 2009, Burn and Çamlıyer, 2015). In this context, it can be said that the findings obtained in the research are in parallel with the literature.

As a result, it was found that gender variable is an important determinant of student attitudes towards physical education and sports lesson in high school students. Research findings in the literature also support the results obtained in the study. It is thought that the physical strength difference between male and female students is the basis of the students' attitudes toward physical education and sports lessons according to the gender variable.